

Sørgende samles rundt kisten med partiflagget lagt over for å ta et siste farvel med Michael Christian, lederen for ungdomsorganisasjonen i opposisjonspartiet Chadema i Nyamagana-distriktet i Tanzania. Han ble drept under urolighetene etter presidentvalget i Mwanza 6. november 2025. Foto: AFP / NTB

Meninger:

***Bør Norge
fortsette
skattesamarbeidet***

valg?

Norge viderefører skattebistanden til Tanzania etter et valg preget av vold og politisk undertrykkelse. Kan samarbeidet fortsette som før, når staten styrkes mens borgernes mulighet til å holde den ansvarlig svekkes?

Odd-Helge Fjeldstad

Seniorforsker, Chr. Michelsens Institutt og professor ved African Tax Institute i Pretoria

Ingrid Hoem Sjursen

Seniorforsker, Chr. Michelsens Institutt

Publisert 14.10.2026 - 11:51

Sist oppdatert 14.10.2026 - 12:37

Dette er et debattinnlegg. Meninger i teksten er skribentens egne.

Norske myndigheter har nylig valgt å videreføre skattesamarbeidet med Tanzania gjennom en ny fireårig avtale med Zanzibar Revenue Authority (ZRA).

Skatteetatens internasjonale ledelse har omtalt den nye avtalen og det videre samarbeidet i positive ordelag. På fastlandet har Skatteetaten et tilsvarende samarbeid med Tanzania Revenue Authority, gjennom en avtale som løper fram til 2028.

Samarbeidet inngår i Norads program «[Skatt for utvikling](#)», som skal styrke utviklingslands evne til å mobilisere egne inntekter.

”

Når innbyggerne betaler skatt, får de sterkere grunn til å kreve noe tilbake.

Det er gode grunner til at Norge støtter dette arbeidet. Velfungerende skattesystemer finansierer offentlige tjenester og infrastruktur, og kan – som Skatteetaten selv understreker – bidra til «rettferdighet, transparens og tillit til offentlige institusjoner». Men den politiske konteksten for samarbeidet er dramatisk endret.

Et land i demokratisk tilbakegang

Valget i Tanzania i oktober 2025 ble ledsaget av [grove menneskerettighetsbrudd](#). Ubevæpnede sivile ble drept av politi og sikkerhetsstyrker, demonstranter ble mishandlet og opposisjonspolitikere fengslet, og internettet stengt.

Den tanzanianske regjeringens egen [granskningskommisjon](#) konkluderte senere med at 518 mennesker ble drept i forbindelse med urolighetene.

Sivilsamfunnsorganisasjoner, den katolske kirken og opposisjonen opererer med [betydelig høyere tall](#) og har kommet med [massiv kritikk av kommisjonens arbeid og konklusjoner](#).

President Samia Suluhu Hassan fikk ifølge de offisielle resultatene nær 98 prosent av stemmene. Observatører fra [Den afrikanske union](#) (AU) og [Southern African](#)

[Development Community](#) (SADC) konkluderte med at valget ikke tilfredsstilte sentrale krav til frie og rettferdige valg.

Undertrykkelsen har fortsatt etter valget. Lederen for det største opposisjonspartiet CHADEMA, [Tundu Lissu](#), sitter fengslet, tiltalt for høyforræderi. Sivilsamfunn, medier og opposisjonelle arbeider under stadig vanskeligere forhold. [Europaparlamentet](#) har bedt EU-kommisjonen stanse betydelig støtte til Tanzania på grunn av manglende oppfølging av volden rundt valget og den politiske undertrykkelsen.

Skatt handler om mer enn penger

Et viktig argument for «Skatt for utvikling» er at skatt også kan bidra til bedre styresett. Når innbyggerne betaler skatt, får de sterkere grunn til å kreve noe tilbake: offentlige tjenester, innsyn i hvordan pengene brukes og mulighet til å stille myndighetene til ansvar. Skatt kan dermed bidra til en samfunnskontrakt mellom stat og borgere basert på gjensidige forpliktelser, rettferdighet og tillit.

Men denne sammenhengen er ikke automatisk. Den forutsetter frie valg, politiske partier, sivilsamfunn, uavhengige medier og andre mekanismer som gjør det mulig for borgerne å påvirke og kontrollere myndighetene. Det er nettopp disse mekanismene som nå er under sterkt press i Tanzania.

Når staten styrkes, men ikke borgerne

Dette betyr ikke at økte skatteinntekter nødvendigvis finansierer undertrykkelse, eller at Norge bør slutte å støtte utviklingen av profesjonelle og regelbaserte skatteadministrasjoner. Kompetente, transparente og mindre korrupte skatteinstitusjoner kan være særlig viktige i land med svake demokratiske institusjoner.

Men når politiske kontrollmekanismer svekkes, kan bistand som øker statens kapasitet til å mobilisere inntekter, styrke myndighetene uten samtidig å styrke borgernes mulighet til å holde dem ansvarlige. Skattebistand kan derfor ikke vurderes uavhengig av den politiske konteksten.

Hva har Norge endret?

Norad har selv anerkjent dette dilemmaet. I et tidligere [svar på kritikk av norsk skattebistand til autoritære regimer](#) i *Panorama* understreket Norad at bistanden ikke bare handler om økte skatteinntekter. Menneskerettigheter, åpenhet, antikorrupsjon, offentlig finansforvaltning og sivilsamfunn må også inngå i

vurderingen. Norad erkjente samtidig at utviklingen i Tanzania burde få konsekvenser for innretningen av norsk skattebistand.

Likevel gir Skatteetatens offentlige omtale av den nye avtalen med ZRA ingen indikasjon på hvordan den politiske utviklingen har påvirket samarbeidet..

Det reiser et konkret spørsmål: Hva har Norge faktisk endret i skattesamarbeidet som følge av utviklingen etter valget i 2025?

Norge trenger ikke forlate Tanzania

Dette er ikke et argument for at Norge skal trekke seg ut av Tanzania. Den politiske utviklingen kan tvert imot gjøre deler av den norske støtten enda viktigere. Støtte til sivilsamfunn, næringslivsorganisasjoner, uavhengige medier, forskning og institusjoner som bidrar til åpenhet og ansvarliggjøring, kan styrke mekanismene som nå er under press.

Men det er forskjell på støtte som styrker borgernes muligheter til å holde staten ansvarlig, og institusjonelt samarbeid som styrker statens kapasitet til å mobilisere inntekter.

Norske myndigheter bør derfor gjøre rede for hvilke menneskerettighets- og demokratisisikoer som er vurdert etter valget i 2025, hvordan disse vurderingene har påvirket den nye avtalen med ZRA, og hvilke utviklingstrekk som vil føre til at skattesamarbeidet endres, reduseres eller eventuelt stanses.

God skatteadministrasjon handler, som Skatteetaten selv sier, ikke bare om å kreve inn penger. Den handler også om rettferdighet, transparens og tillit. Skal disse prinsippene være mer enn honnørord, må de også få konsekvenser for hva Norge støtter, hvordan vi støtter - og hvilke betingelser vi stiller.

Les flere meninger:

Kommisjonen om arbeid og helsestatistikk

Panorama
nyheter

Meld deg på nyhetsbrevet vårt

E-postadresse

Fornavn

Etternavn

Registrer

Kontakt

Om oss

Redaksjonen

Adresse

Bygdøy allé 2
0257 OSLO

Panorama Nyheter er et uavhengig nettsted om bistand og global utvikling. Sjefredaktøren er ansvarlig for innholdet.

Abonnér

Abonner gratis på magasinet, meld adresseendring eller oppsigelse.

Facebook

X (Twitter)

Personvernerklæring

Powered by Labrador CMS